

انتخابات و گرهی که باز نمی‌شود

سیدهادی عظیمی

عضو شورای مرکزی حزب اتحاد ملت ایران اسلامی

جبهه اصلاحات ایران در بیانیه‌های اعلام نموده است که در تهران لیستی معرفی نمی‌کند. تاکنون جبهه اصلاحات بیشتر استان‌ها نیز از ارائه لیست خودداری نموده‌اند. بدین ترتیب اصلاح‌طلبان در این دوره از انتخابات مجلس شورای اسلامی حضور فعالی ندارند. از مدت‌ها قبل بدنه اصلاح‌طلبان رغبتی به ثبت‌نام در انتخابات نشان نمی‌داد. بیانیه روزنه‌گشایان در انتخابات که خواهان گشودن روزنه هستند نیز با واکنش مثبت قاطبه بدنه جامعه اصلاح‌طلبان روبه‌رو نشد.

صحنه فوق یک اختلاف‌نظر ساده در مورد شرکت با عدم شرکت در انتخابات نیست. بیانیه ۱۱۰ امضایی روزنه‌گشایی نیز انتخابات فعلی را انتخاباتی آزاد نمی‌داند و آن را در مسیر خالص‌سازی برمی‌شمارد. همین امر نشانه آن است که مسئله انتخابات در ایران را باید فراتر از مسئله شرکت با عدم شرکت دید. در طول یکصدووهفده سالی که از انقلاب مشروطه گذشته است، انتخابات به‌عنوان یک مسئله وجود دارد. شخصیت بزرگی همچون علامه نائینی در کتاب سترگ خود «تنبیه‌الامه و تنزیه‌الملّه» کوششیده است گره نظام مشروطه و حق انتخاب نماینده توسط مردم را از منظر شرعی بگشاید. علامه نائینی مجلس را نهادی برای «حسابه و مراقبه و نظارت در اقامه وظایف لازمه‌ی نوعیه و جلوگیری از هر گونه تعدی و تفریط» می‌دانست (در آستانه تجدد، در شرح تنبیه‌الامه و تنزیه‌الملمه، داود فی‌رحی، نشر نی، ۱۳۹۴، ص۱۴۶). او به‌عنوان یک مرجع دینی می‌کوشید تا در برابر مخالفان دینی مشروطه و نظام سیاسی مبتنی بر اراده عمومی راهی شرعی بگشاید. دکتر همایون کاتوزیان نیز که از متفکران مهم عرصه مطالعات مسائل ایران است، فقدان نهاد قرارداد (نبود حقوق و مالکیت) و وجود استبداد (فقدان قانون) را محوری می‌داند و تأکید دارد که «ایران در سراسر تاریخ خود، دولت و جامعه‌ای خودکامه بوده است، یعنی قدرت و اقتدار پایه در حقوق و قانون نداشته است. دولت و جامعه، عمّال مستقل از هم بوده‌اند و بنابراین سسر دشمنی داشته است.»(کاتوزیان، محمدعلی همایون، حسن دولت و جامعه در ایران، انقراض قاجار و استقرار پهلوی، ترجمه حسین افشار، نشر مرکز، ص ۳۲)

تلاش علامه نائینی برای راهگشایی مشروطه از منظر فقهی و تبیین دکتر کاتوزیان از وضعیت تاریخی جامعه ایران دو معضل مهم نظام انتخابات در ایران را نشان می‌دهد. از ابتدای مشروطه بخشی از متشرعان و روحانیان متنفذ مخالف مشروطه

بوده‌اند و پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز به‌ویژه از دهه هفتاد، همین بخش قدرت ویژه‌ای یافتند و به ارائه دیدگاه‌های خود در خصوص عدم رابطه مشرووعیت با رای مردم پرداختند. از سوی دیگر ساختارهای اجتماعی و اقتصادی ایران نیز مانع شکل‌گیری یک طبقه مهم و تاثیرگذار که بتواند مسئولیت دفاع از رای مردم را بردوش بگیرد یا تشکّل‌های صنفی و قشری قدرتمند که پیشبرد این مسیر را تسهیل کنند، نیست. به تعبیر دکتر کاتوزیان فقدان نهاد قرارداد مانع شکل‌گیری طبقه اقتصادی مدافع انتخابات واقعی است و از شکل‌گیری تشکل‌های صنفی نیز جلوگیری می‌کند.

اقتصاد رانتی ایران و تشدید دخالت نهادهای حکومتی در اقتصاد نقش بخش خصوصی را کاهش داده است. سندیکاها و اتحادیه‌های صنفی برای پشتیبانی از نهاد انتخابات نیز وجود ندارند. امید به اصلاحات نیز در بین طبقات فرهنگی حامی آن در حال افول است. این رویدادها خطر بلاموضوع شدن انتخابات را افزایش می‌دهد و صرف حضور در انتخابات و کنشگری فعال در عرصه لیست دادن روند فوق را متوقف نمی‌سازد. در این شرایط موضوع انتخابات یا شبه‌انتخابات برای بخش عمده‌ای از جامعه بلاموضوع شده است و بیش از آنکه شر بزرگی رخ دهد، بخش عمده‌ای از جامعه، از «حق رای» خود دست کشیده‌اند و انتخابات را عرصه‌ای برای بلند کردن صدای اعتراض و مطالبه گشایش تدریجی و خشونت‌پرہیز نمی‌بینند. روزنه‌گشایان نیز به جز همان رای دادن راهکار دیگری ندارند.

آنچه در این دوره از انتخابات می‌گذرد، از یک سو مسئله تاریخی انتخابات در طول یک سده گذشته است و از سوی دیگر ادامه روندی است که در طول سه دهه گذشته در هر انتخاباتی به شکل‌های مختلف ظهور می‌کند و خود را نشان می‌دهد. این امر نشانگر گره‌ای است که در طول یکصد سال گذشته بازنشده است. گشودن این گره بدون وجود جامعه و مطالبه انتخابات واقعی و معنادار از سوی مردم امکان‌پذیر نیست. بسیج اجتماعی حول این محور باید با در نظر گرفتن شرایط جامعه ایران صورت گیرد. در شرایط موجود از سوی قاطبه جامعه به‌عنوان محوری برای حل مسائل کشور و تعیین اداره امور کشور محسوب نمی‌شود و قوانین انتخاباتی نیز در جهت این امر نوشته نشده‌اند. در فقدان طبقه اقتصادی قدرت، تشکل‌های صنفی تاثیرگذار و ناامید از اصلاحات، بسیج اجتماعی بر پایه اقناع جامعه صورت می‌گیرد. بر این اساس جامعه می‌پذیرد که راهکار بلند ححل معضلات در انتخابات واقعی و شکل‌گیری ثبات بر بنیاد آن نیفتحه است. به این ترتیب گشودن گره بر عهده جامعه‌ای است که انتخابات واقعی و تاثیرگذار را مطالبه کند. نقش جریان‌های سیاسی و فکری نیز پیش از آنکه معرفی نامزد و کنش گری انتخاباتی باشد، گفت‌وگو با جامعه برای ترغیب به مطالبه انتخابات واقعی است.

ادامه از صفحه اول

درست در همان روزها و در تیرماه ۱۴۰۲ جهان از خبر شورش ۲۴ساعته‌ای درون ارتش روسیه و علیه فرماندهی در مسکو هم شوکه شد و این انتظار شکل گرفت که اندکی بعدتر سناریوی حذف رهبر شورشیان گروه واگنر هم اجرا شود.

دبری نپایید و دو ماه بعد و در ۵ شهریور این انتظار بر آورده شد و موضوع دوم قابل یادآوری به بهانهٔ مرگ الکسی ناوالنی همین نکته است.

وقتی خبر رسید جت شخصی «یوگنی بریگوزین» رئیس گروه واگنر سقوط کرده روزنامهٔ گاردین نوشت: روش نوینی به لیست بلندبالای ترورهای کرملین افزوده شد و تیتز تندی هم بر پیشانی مطلب نشست: «۲۰سال قساوت» با این تیتز فرعی: «پوتین چگونه مخالفان خود را ساکت می‌کند؟»

آن گزارش شروعی کوبنده داشت: «از لباس زیر آغشته به نوویچوک و چای پولونیم تا ترور مخالف با چکاندن ماشه، کشتار و حذف منتقدان و مبارزان هریرا به شکلی متفاوت رخ داده است. داستان مخالفت هر چه که بوده، در خلال حکمرانی ۲۳ سالهٔ ولادیمیر پوتین، منتقدان کرملین، روزنامه‌نگاران و جاسوسان فراری به دلیل سرکشی و مخالفت با حکومت با رفتارهای بی‌رحمانه‌ای از این دست مواجه شده‌اند.»

هر چند کرملین این اتهام را رد کرد (چندان که اتهام قتل الکسی ناوالنی را هم رد خواهد کرد) اما بد نیست یادآوری کنیم در آن گزارش چند نوع قتل سیاسی به حکومت روسیه نسبت داده شد و از جمله به مسموم‌سازی و به‌صورت مشخص به همین مورد ناوالنی که مسموم شد!ا م زنده ماند و تبعید شد و نوشتند:

«این روش که به فوریت و بی‌امکان شناسایی صورت می‌پذیرد به قاتل اجازه می‌دهد؛ا صحنه بگریزد. مرگ الکساندر لیتویننکو که در سال ۲۰۰۶ در لندن در گذشت مثالی برای این فقره بود: مرگ بر اثر مسمومیت با پولونیم.»

چراکه اندکی قبل‌تر خود به خبرنگاران گفته بود اگر چه اتحاد شوروی فروپاششیده اما سرویس امنیت فدرال روسیه (اف‌اس‌بی) هنوز در حال کار با آزمایشگاه‌های مربوط به سموم آن دوران است و تحقیقات در بریتانیا نیز احتمال قتل با مسمومیت را جدی دانست. ۱۰سال بعد سرگی اسکرپال – جاسوس دوجانبهٔ بریتانیا – اما از مسمومیت با عامل شیمیایی اعصاب موسوم به نوویچوک جان سالم به در برد.

۲

تیتریک

HEADLINE ONE

مخالف‌کشی؟

مرگ الکسی ناوالنی در زندان انگشت اتهام را بار دیگر متوجه ولادیمیر پوتین کرده است

در بیانیه‌ای، سازمان ندامتگاه فدرال منطقه‌ای که ناوالنی در آن زندانی بود، با بیان اینکه علت فوت محکوم را مشخص می‌کند، گفت که او «پس از یک پیاده‌روی احساس ناخوشی کرده و تقریباً بلافاصله از هوش رفته است. تمام اقدامات لازم برای احیا انجام شد اما نتایج مثبتی به همراه نداشت و امدادگران مرگ این محکوم را تأیید کردند.»

دیمیتری پسکوف، سخنگوی کرملین گفت که‌به‌پوتین در موردمرگ ناوالنی گفته شده است. پوتین که یک ماه دیگر برای انتخابات مجدد ریاست‌جمهوری خود را آماده می‌کند، در یک برنامه تلویزیونی در حال بازدید از کارخانه‌ای در اورال نشان داده شد. پوتین اخیراً کمپین ریاست‌جمهوری را برای پنجمین دوره ریاست‌جمهوری خود آغاز کرده است. اودر حال حاضر طولانی‌ترین رهبر روسیه از زمان جوزف استالین است و در صورت کاندیداتوری مجدد در سال ۲۰۳۰ می‌تواند از اوپیشی بگیرد.

حامیان ناوالنی گفتند که نمی‌توانند تأیید کنند که او مرده است، اما اگر این اتفاق افتاده باشد، آنها معتقد بودند که او کشته شده است. لئونید ولکوف، دستیار ناوالنی در شبکه‌های اجتماعی نوشت: «مقامات روسیه اعتراضاتی را منتشر می‌کنند که الکسی ناوالنی را در زندان کشته‌اند. ما هیچ راهی برای تأیید یا اثبات صحت این موضوع نداریم.»

یکی از وکیلان ناوالنی گزارش‌های مربوط به مرگ او را تأیید نکرد و به روزنامه نوایا گازتا گفت که خانواده ناوالنی از او خواسته‌اند تا در مورد این گزارش‌ها اظهارنظر نکنند. لئونید سولوگوف، وکیل او به نوایا گازتا گفت: «الکسی روز چهارشنبه با یک وکیل در محل زندان دیدار داشت. آن موقع همه چیز عادی بود.»

ناوالنی پیش از این نیز در اوت ۲۰۲۰ نیز به دلیل مسمومیت به آلمان منتقل شد که در پی آزمایش‌ها ادعا شد با عامل اعصاب مسموم شده است. او در ژانویه ۲۰۲۱ به روسیه بازگشت و به اتهام نقض آزادی مشروط دستگیر شد و چندین اتهام‌زدنایی شد تا مجموعاً بیش از ۳۰ سال پشت میله‌های زندان باشد. بازگشت داوطلبانه او به روسیه از آلمان، جایی که در آن تحت درمان قرار گرفته بود، مورد تحسین مخالفان روسیه قرار گرفت. کرملین تلاش برای کشتن او را رد کرد و گفت هیچ مدرکی وجود ندارد که او با یک عامل اعصاب مسموم شده است.

▼ واکنش‌ها

مرگ الکسی ناوالنی، فعال سیاسی و منتقد حکومت روسیه در زندان واکنش‌های فراوانی را برانگیخته‌است. آن‌تونی بلینکن، وزیر امور خارجه آمریکا، در حاشیه کنفرانس امنیتی منیخ ضمن ابراز همدردی با همسر و خانواده الکسی ناوالنی، روسیه را مسئول مرگ او دانست و گفت: «توجه بیش از اندازه

۲۰ استان درگیر برف و باران

بررسی بارش‌برف و باران که برخی از راه‌های مواصلاتی را مسدود کرد

گروه خبر: بارش‌های آخر هفته گذشته پنجشنبه و جمعه زمستان بودن فصل را دوباره یادآوری کرد. زمستان امسال نیز مانند چند سال اخیر حسرت‌بارندگی به میزان استاندارد را به دل ایران گذاشته و بارش‌های گاه و بیگاه ناخوشی کوچکی برای مردم شده است. با وجود آنکه همه منتظر بارندگی‌ها هستند و سازمان هواشناسی نیز از بارندگی‌ها خبر داده بود، باز هم شاهد سیل و آب‌گرفتگی در معابر و جاده‌ها هستیم. مسئولان امر اعلام کردند که از سفرهای غیرضرور خودداری کرده و مسافران در صورت ورود به جاده‌ها از تجهیزات ایمنی مانند زنجیرچرخ استفاده کنند. حتی نسبت به خودداری از تردد و اتراق در حاشیه رودخانه‌ها و مسیرها و فعالیت‌های کوهنوردی نیز هشدار داده شد. این سامانه بارشی در این هفته نیز در ایران می‌ماند و سازمان هواشناسی نسبت به آن هشدارهایی اعلام کرده است.

▼ پیش‌بینی ادامه بارش باران و برف

طبق پیش‌بینی سازمان هواشناسی کشور نسبت به بارش برف، باران و وزش باد در ۲۰ استان شاهد کاهش دما نسبت به بالا آمدن سطح آب رودخانه‌ها و آبگرفتگی معابر عمومی و کاهش دید در جاده‌های کوهستانی هشدار داد. سازمان هواشناسی کشور با صدور اخطار سطح زرد با اشاره به ادامه فعالیت سامانه بارشی در کشور طی روزهای ۲۸ تا ۳۰ بهمن ماه اعلام کرد: «بارش برف و باران و وزش باد روز شنبه در استان‌های آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، زنجان، جنوب اردبیل، شمال و غرب کردستان، گیلان، مازندران، گلستان، خراسان شمالی، غرب کرمانشاه، لرستان، شمال ایلام، شرق خوزستان، بوشر، کهگیلویه و بویراحمد، شمال خراسان جنوبی، خراسان رضوی، شمال قزوین، شمال البرز و تهران پیش‌بینی می‌شود.»

براساس اعلام هواشناسی بارش برف و باران روز یکشنبه ۲۹ بهمن در استان‌های آذربایجان غربی، جنوب آذربایجان شرقی و اردبیل، زنجان، غرب کردستان و کرمانشاه، گیلان، مازندران، گلستان، خراسان شمالی، شرق خراسان رضوی، شمال سیستان و بلوچستان ورز دوشنبه ۳۰ بهمن برای جنوب آذربایجان غربی، غرب کرمانشاه، لرستان، جنوب همدان و مرکزی، جنوب قم، شمال غرب اصفهان، شمال ایلام و خوزستان پیش‌بینی می‌شود. سازمان هواشناسی همچنین با اشاره به وزش باد شدید و کاهش دما در استان‌های بوشر، فارس، اصفهان، مرکزی، قم، البرز، تهران، سمنان، خراسان رضوی، خراسان جنوبی، یزد، سیستان و بلوچستان، کرمان، هرمزگان برای روز شنبه و استان‌های یزد، خراسان رضوی، خراسان جنوبی، سیستان و بلوچستان برای روز یکشنبه نسبت به خیزش گردوخاک و کاهش دید، احتمال اختلال تردد در ناوگان جاده‌ای و هوایی در استان‌های واقع در مناطق مرکزی و شرقی و جنوب شرق کشور

گزارش یک

گزارش دو